

טכנולוגיה כמשפרת ותומכת למידה שיתופית בשל"ח בחטיבת ביניים (פוסטר)

מירי שינפלד	אילנה רונן	תמר ידידים
מכללת סמינר הקיבוצים	מכללת סמינר הקיבוצים	מכללת סמינר הקיבוצים
mirish@macam.ac.il	llana.ronen@smkb.ac.il	yedidimtar@gmail.com

Online Collaborative Learning In A Multicultural Environment at Junior High School's Shelah Lessons (Poster)

Tamar Yedidim	Ilana Ronen	Miri Shonfeld
Kibbutzim College of Education	Kibbutzim College of Education	Kibbutzim College of Education

Abstract

The purpose of the study is to assess the effectiveness of technology in improving cooperative learning in a multicultural environment in eighth grade at Shelah lessons. The study involved 94 students from three sectors: secular (35), religious (28) and (31) Arab. The research is based on a qualitative analysis of interviews and reflection. Findings carefully suggest that the progress in cooperative learning arises a sense of belonging to the group and the desire to be a part in doing cooperative group. The group who underwent gradual processes of collaborative activity demonstrated support, encouragement and contribution in accordance with personal skills. Participants described personal and collective-motivation and feelings of joy and satisfaction. The research suggest that technology is an important tool in achieving the goal of collaborative teamwork, and that the TEC model is means of reducing anxiety and fears encounter with the unfamiliar. Given the complexity of the socio-cultural structure of the population in Israel, the recommendation is to expand the project to other school.

Keywords: TEC model (Technology, Education and Cultural Diversity), online collaborative learning, multiculturalism.

תקציר

קיום התרבויות זו לצד זו בארץ ישראל גורמות להשפעה הדדית ביניהן, לגיוון ולהעשרתן, אך גם ליצירת מתחים חברתיים ופוליטיים (אגף של"ח וידיעת הארץ, תשע"ג). בהתאם למודל TEC (Shonfeld, Hoter & Ganayem, 2013) ניתן להעלות את רמת האימון בין הקבוצות באמצעות למידה שיתופית מקוונת הדרגתית (שינפלד, גנאיים, חוטר וולטר, 2014). תנאי חיוני לביסוס הצלחת השותפות הוא בהפקת תועלת לשני הצדדים. לשם כך נדרש תיאום אשר מחייב הדדיות, ושיתוף פעולה (רונן, 2013). במרחב הוירטואלי, שהינו שוויוני לכל ומזמן מפגש בין-תרבותי, נחשף הגולש לנורמות שלא תמיד מתיישבות עם אלו המקובלות במציאות התרבותית של חייו. מצב זה יוצר הזדמנויות אך גם סיכונים (בוניאל-נסיים ודאו, 2009). הנחת היסוד היא שבאמצעות תוכנית מקוונת בהתאם למודל TEC במסגרת סדנת "מפגש תרבויות בארץ ישראל", יושגו בקרב התלמידים משלושת המגזרים המטרות של מציאת מכנה משותף, שחרור מתחושת ניכור ורתיעה והנכונות לקבלת האחר והשונה. התרומה

הצפויה לשדה החינוך מחקר סוגיה זו היא קידום תחום השל"ח בעולם הטכנולוגיה הפדגוגית הלכה למעשה. מטרת המחקר לבחון את יעילותה של הטכנולוגיה כמשפרת ותומכת למידה שיתופית בסביבה רב-תרבותית בשיעורי של"ח בכיתות ח'. מכאן נבעו שאלות המחקר:

1. מהן העמדות של התלמידים מתרבויות שונות לגבי תועלות הלמידה השיתופית המקוונת להכרת תרבויות שונות?
2. כיצד תכנית למידה שיתופית מקוונת מחזקת את הקשר ושיתוף הפעולה בין התלמידים מתרבויות שונות?
3. מה התועלות שתלמידים הפיקו בלמידה שיתופית מקוונת?

המחקר נערך בשיתוף סמינר הקיבוצים, מרכז טק ושלוש חטיבות מהמגזר החילוני, המגזר הדתי והמגזר הערבי. מכל בית ספר נבחרה כיתה ח' אחת. הלמידה נערכה בקבוצות כאשר בכל קבוצה שישה תלמידים ובהם זוג אחד משלושת בתי הספר השותפים. סך הכל 15 קבוצות ו-94 תלמידים: 35 מהמגזר החילוני, 28 מהמגזר הדתי ו-31 מהמגזר הערבי. כל כיתה הונחתה על ידי מורה לשל"ח. מהלך הפרוייקט היה על פי מודל TEC, ותוכנית הלימודים התבססה על סדנת "מפגש תרבויות בארץ ישראל" מתחום השל"ח. כלי המחקר היו ראיון מובנה מוקלט ומתומלל ותיעוד רפלקציה. קהל המראיינים כלל תלמידים, מורים ומנהלים משלושת המגזרים. הממצאים מראים כי עם ההתקדמות בתהליך הלמידה השיתופית מתעוררת תחושת שייכות לקבוצה ורצון להיות חלק בעשייה השיתופית בקבוצה. חברי הקבוצה אשר עברו תהליכים הדרגתיים של פעילות שיתופית הפגינו תמיכה, עידוד ותרומה על פי כישורים אישיים, חשו חדווה והנעה קבוצתית ואישית. כלומר, סביבות למידה מקוונות שמובילות לעבודת צוות שיתופית (שינפלד, 2015), ולמידה בהתאם למודל TEC (Walther, Hoter, Ganayem, 2015) עשויות להוביל להפחתת חרדות וחששות מהמפגש עם הבלתי מוכר ולהעלות את רמת האימון בין התלמידים מהתרבויות השונות. לאור מורכבות המבנה החברתי-תרבותי באוכלוסיה בישראל, ההמלצה היא להרחיב את הפרוייקט בבתי ספר נוספים. כמוכן, מחקרים נוספים יאפשרו הבנה טובה יותר של המודל והאפשרויות שהעולם הדיגיטלי פותח בתחום החינוך והחברה.

מילות מפתח: מודל TEC, למידה שיתופית מקוונת, רב-תרבותיות.

מקורות

- אבידן, ד' (עורך) (תשע"ג). **סדנת מפגש תרבויות בארץ ישראל**. ירושלים: אגף של"ח וידה"א במשרד החינוך. נדלה בתאריך 10.11.2015 מ: <http://cms.education.gov.il/NR/rdonlyres/10811978-C35F-4FD4-AE7B-F4CE375149F9/169859/tarbuyot2013a.pdf>
- בוניאל-נסים, מ', דאו, ס' (2009). תרבות וירטואלית בחברה בין תרבותית. **עט השדה**, 3. עמ' 17-23. נדלה בתאריך 22.11.14 בתוך: http://www.ashalim.org.il/files/et_hasade_3.pdf
- גנאיים, א', חוטר, א', שינפלד, מ', וולטר, ג' (2014). צוותים מקוונים, אמון ודעות קדומות. כנס מחקרי מרצים, סמינר הקיבוצים, 15 באוקטובר, 2015.
- רוני, א' (2013). קידום הוראת מדע וטכנולוגיה במערך של שותפות מכללה-בית ספר. דפים, 56, 88-119. נדלה בתאריך 18.10.2014: <http://www.mofet.macam.ac.il/ktiva/dapim/Documents/dapim56.pdf>
- שינפלד, מ. (בדפוס). שיתופיות בלמידה. בתוך א' גולדשטיין וע' מלמד (עורכים), **פדגוגיה בעידן המידע**. הוצאת כליל: מכון מופ"ת.
- Shonfeld, M., Hoter, E., & Ganayem, A. (2013). Connecting cultures in conflict through ICT. In R. S. P. Austin & W. J. Hunter (Eds.), *Linking schools: Online learning and community cohesion*. New York: Routledge
- Walther, J. B., Elaine, H., Ganayem, A., & Shonfeld, M. (2015). Computer-mediated communication and the reduction of prejudice: A controlled longitudinal field experiment among Jews and Arabs in Israel. *Computers in Human Behavior*, 52, 550-558.